

Delg. kvitto

Enligt sändlista

Förordnande om nya föreskrifter och ny skötselplan för Brännbergets naturreservat, Skellefteå kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om reservatet

Namn	Brännberget
Nummer	2402042
Natura 2000	SE0810358 Brännberget
Reg-DOS id	2001601
Kommun	Skellefteå
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 7 km NO om Boliden, ekokarta 23K 1e mittkoordinat: 1722056, 7209214
Naturgeografisk region	30 A: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad karta
Markägare	Enskilda
Fastigheter	Brännberg 1:4 och 1:6, Djupgrovan 1:8
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	35,6 ha
Skyddad produktiv skog	17,9 ha

Beskrivning av reservatet

Brännbergets naturreservat ligger ca 7 km nordost om Boliden i Skellefteå kommun. Området ligger inom Kågedalens kalkpåverkade delar och hyser en mycket rik flora, däribland ett flertal olika arter av orkidéer. Växtlokalen omfattar Koltjärnbergets norra sluttning ned mot Myrbäcken, och ligger 120-170 meter m ö h.

Berggrunden i reservatet utgörs till största delen av ljus, finkornig och sur metavulkanit. I reservatets sydliga hörn ingår en mindre del av mörkare, grovkornig, mer basisk och därmed näringsrikare metadiorit. Denna bergart tillhör de svekokarelska tidigorogena intrusivbergarterna. Denna formation sträcker sig i riktningen NNV-SSO och har en brant stupning på 70 grader mot öster. Högsta kustlinjen går från nordväst mot sydost genom södra delen av reservatet. Jordartsmässigt domineras reservatet av morän, med vissa inslag av grovkorniga svallsediment. Mot sydväst minskar moränlagrets

tjocklek och längst i söder övergår jordlagret i en mosaik av ett tunt, osammanhängande jordtäckte och berg i dagen. Området präglas av drumlinisering från nordväst, vilket kan förklara inslaget av den mer näringsrika meta-dioriten i moränen. Rörligt grundvatten i bergets sprickzoner kan också vara en delförklaring till den näringskrävande floran.

I de rikare grundvattenöversilade norra och östra delarna av reservatet domineras skogen av 100-120 år gammal barrblandskog med måttligt inslag av lövträd. Skogen är överlag mycket produktiv och virkesrik med gott om träd som är mer än 25 meter höga och har en brösthöjdsdiameter på över 40 cm. Fältskiktet varierar från friska- fuktiga ristyper till högrötsvegetation i utströmningsområden, lider och fuktdrag. I de rikaste partierna finns stort inslag av näringskrävande arter som guckusko, norna, ormbär och liljekonvalj. Flera källor med förekomster av ovanliga moss- och kärlväxter förekommer i sluttningarnas nedre delar. I buskskiktet förekommer bland annat bestånd av svart trolldruva, tibast och brakved. I det flacka området söder om Myrbäcken finns ett område med äldre rätt lågproduktiv sumptallskog på näringsrik torvmark. Här förekommer upp till 150 år gamla tallar och ett bitvis välutvecklat buskskikt av enbuskar och *Salix*-arter. Fältskiktet i sumptallskogen har ett stort inslag av olika högröter och bladvass. Ett flertal orkidéer finns inom delområdet. Högre upp i sluttningen på Koltjärnberget övergår skogen i mer renodlade tallbestånd. Här är också vegetationen tydligt fattigare och örtinslagen litet. Merparten av den renodlade tallskogen består av ordinärt brukade tallskogar av lingonristyp med inslag av små lavrika hållmarkspartier. Längst i sydöst finns ett område med äldre, plockhuggen hållmarkstallskog.

Våtmarkerna i området består av opåverkade, öppna till glest tallbevuxna kärr av intermediär - riktyp. Fältskiktet domineras av blåtåtel och tuvsäv med rikligt örtinslag av arter som slåtterblomma, blodrot, dvärglumner och ängsnycklar. Bladvass förekommer oftast mycket ymnigt i fältskiktet. I botten-skiktet återfinns krävande mossarter som gyllenmossa, purpurvitmossa och späd skorpionmossa.

Områdets berggrund kombinerat med dess hydrologiska förutsättningar gör att en lång rad krävande och för regionen sällsynta arter återfinns inom reservatet (hotkategori inom parentes): Luddlav, lunglav (NT), guldspärrmossa, gyllenmossa, kranshakmossa, nordtuffmossa, purpurvitmossa, späd skorpionmossa, stor skedmossa, brakved, brudsporre, dvärglumner, finbräken, grönyxne, guckusko, knärot, kärrfibbla, nattviol, norna (NT), ormbär, skogsnycklar, spindelblomster, svart trolldruva, tibast, tvåblad och björkblå-oxe.

Områdets skogar har under mycket lång tid nyttjats av människan. Knappt hälften av reservatets skogar har avverkats med konventionella metoder under de senaste decennierna. I de delar av reservatet som består av äldre skog återfinns spår av äldre tiders brukande i form av manuella avverk-

ningsstubbar av olika åldrar. I övrigt saknas kända kulturhistoriska spår inom reservatsområdet.

Brännbergets naturreservat är ett populärt utflyktsmål, speciellt bland dem som är botaniskt intresserad. Huvuddelen av besökarna kommer därför till reservatet under juni och juli månader. Från reservatsentrén i väster löper en markerad vandringsslinga genom reservatets orkidérikaste delar. Skyltar med artbeskrivningar av de i området förekommande orkidéerna finns i anslutning till vandringsslingan.

Natura 2000

Brännberget ingår i Natura 2000, den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden, (Natura 2000-id SE0810358). De naturtyper (livsmiljöer) som enligt EG:s habitatdirektiv (Rådets direktiv 92/43 EEG) förekommer inom reservatet är *västlig taiga* (9010), *mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ* (7160) och *rikkärr* (7230). Följande arter som finns upptagna i habitatdirektivet ska värnas inom området: Guckusko (*Cypripedium calceolus*) och Norna (*Calypso bulbosa*).

Ärendets beredning

Brännbergets naturvärden uppmärksammades först i samband med Sture Marklunds inventering av Bolidentraktens kalkpåverkade lidvegetation 1969 - 1971. 1979 bildade länsstyrelsen ett naturreservat av aktuellt område, i beslutet görs skogsvårdsåtgärder samrådspfiktiga jämt mot länsstyrelsen.

I mars 2003 lämnades en avverkningsanmälan in på ett skogsbestånd inom reservatets kärnområde, vilket föranledde att en fördjupad dialog påbörjades med samtliga berörda markägare om ett utökat skydd av reservatets skogar.

Länsstyrelsen gjorde under sommaren 2003 en översiktlig kartläggning av områdets naturvärdena och kom fram till att de inre delarna av Brännberget har så höga naturvärden att det bör skyddas mot skogsbruk. Naturvårdsverket tillstyrkte i januari 2004 att länsstyrelsen påbörjar förhandlingar om ersättning med berörda markägare. Förhandlingarna avslutades i januari 2005 genom att intrångsansättning betalades ut till berörda markägare.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Samtliga instanser tillstyrker länsstyrelsens förslag. Ägare till fastigheten Brännberget 1:4 har bland annat påpekat att länsstyrelsen bör informera om att den skogsväg som leder till reservatsentrén är en enskild väg där hinder och fara kan förekomma samt att det i föreskrifterna för reservatet bör förtydligas att markberedning är tillåtet i reservatets yttre skyddsområde. Länsstyrelsen har beaktat remissinstansernas synpunkter i beslutet.

Syftet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets rika och kalkgynnade flora, liksom de markförhållanden, hydrologiska processer och habitat som utgör grunden för dessa arters förekomst. Inom reservatets inre skyddsområde skall skogarna få utvecklas mot ett naturskogsartat tillstånd samtidigt som den rika kärlväxtfloran bibehålls. Syftet är också att hålla området tillgängligt för rörligt friluftsliv. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska arter och livsmiljöer. Utöver friluftsliv, ska området även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning samt forskning.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken (1998:808) att fastställa de föreskrifter för reservatet som framgår av detta beslut. Länsstyrelsen beslutar också enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd att fastställa till detta beslut hörande skötselplan.

Detta beslut ersätter länsstyrelsens beslut 1979-05-21 om naturreservat för Brännberget samt till detta beslut hörande skötselplan.

Motiv för beslutet

Brännberget innehåller ett av länets mest värdefulla områden med rikkärr och kalkpräglade barrskogar. Inom området finns flera ovanliga växtarter. Högproduktiva granskogar och kalkbarrskogar utgör därtill prioriterade skogstyper i skyddet av skogsområden. Vidare är området ett mycket värdefullt utflyktsmål för besökare som vill uppleva den rika floran. Reservatets föreskrifter har utformats för att både bevara områdets rika flora och att bibehålla en attraktiv miljö för besökare. Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av de höga naturvärdena i det inre skyddsområdet inte går att förena med modernt skogsbruk.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för bevarandet av den biologiska mångfalden och för allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § ha länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. anlägga väg, mark- eller luftledning,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämna, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag, Inom reservatets **yttre skyddsområde** ska förbudet inte utgöra hinder att utföra markberedningsverksamhet inom ramen för pågående markanvändning,
4. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
5. framföra motordrivet fordon, undantag medges för uttransport av fälld älg vid älgjakt. Inom reservatets **yttre skyddsområde** ska förbudet inte utgöra hinder för pågående markanvändning,
6. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel.
7. Inom reservatets **inre skyddsområde** är det förbjudet att fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällen, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd.

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap 5§ ska inte utgöra hinder för åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet enligt skötselplanen.

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavlor,
3. skötselåtgärder enligt skötselplan,
4. undersökningar och övervakning av områdets växt och djurarter.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
5. fånga eller insamla insekter och andra djur,
6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Upplýsningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är:

7 kap 29a-b §§ MB med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Reservatets inre skyddsområde omfattas inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen.

Lorentz Andersson

Andreas Garpebring

Bilagor

1. Beslutscharta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Gunnar Enmark, Mycklevägen 126, 931 98 Skellefteå
Birgitta och K-G Lundqvist, Gran 19, 934 94 Kåge
Bernt Vallström, Storkågeträsk 161, 934 94 Kåge
Bygg- och Miljökontoret, Skellefteå kommun, 931 85 Skellefteå
Lantmäteriavdelningen Skellefteå kommun, 931 85 Skellefteå
Lantmäterimyndigheten i AC-län, Box 3044, 903 02 Umeå
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Sthlm
SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 Uppsala
Stig Holmqvist, Skogsstyrelsen, Box 294, Skeppargatan 17,
931 32 Skellefteå
Mausjaure sameby, c/o Mikael Jonsson, Järnvägsgatan 81,
933 33 Arvidsjaur
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Torgny Forsgren,
Arvid Franklins väg 18, 921 35 Lycksele
Patrik Nygren, Västra Hökmark 232, 930 10 Lövånger
Naturvårdsregistret